

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของชื่อท่ามวยไทย 3 ประเภท คือ คำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไทย ชื่อท่าเดี่ยวมวยไทย และชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนหรือชื่อท่าที่ใช้ในกลวิธีการต่อสู้ในมวยไทย รวมทั้งสรุประบบความคิดและวิถีชีวิตของคนไทยที่สะท้อนจากชื่อท่ามวยไทย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจาก ตำรามวยไทย และ การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาซึ่งเป็นนักมวย และ ครูมวย จากค่ายมวยนราตรีกุล กรุงเทพฯ และศูนย์สอนศิลปะแม่ไม้มวยไทย นนทบุรี

ผลการวิเคราะห์พบว่า คำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไทยมี 5 คำ ได้แก่ หมัด สอก เข่า เตะ และ ถีบซึ่งแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างทางความหมาย 2 มิติ คือ อวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธ และ ส่วนของอวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธ ส่วนชื่อท่าเดี่ยวมวยไทยพบว่ามี 30 ชื่อ ได้แก่ หมัดตรง หมัดค้ำ หมัดเสย หมัดสุก หมัดเขี้ยว หมัดเหวี่ยงหลัง สอกดี สอกดีด สอกกัด สอกกลับ สอกลับ สอกกระทุ้ง เข่าตรง เข่าตัด เข่าเฉียง เข่าโค้ง เข่าลอย เข่ายัด เข่าตั้ง เตะตรง เตะตัด เตะดีด เตะเฉียง เตะฟาด เตะเหวี่ยงหลัง ถีบตรง ถีบสูง ถีบข้าง ถีบหลัง และ ถีบจิก ชื่อเหล่านี้แตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 5 มิติ คือ อวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธ ส่วนของอวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธ วิธีของอวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธ ลักษณะการใช้อวัยวะเป็นอาวุธ และ วิธีการทำท่า สุดท้ายชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนหรือชื่อท่าที่ใช้ในกลวิธีการต่อสู้มี 87 ชื่อ เช่น นารายณ์บันเคียร กวางเหลียวหลัง ฉวนทอดแห ฟานลูกบวบ คลื่นกระทบฝั่ง หนุมานแหวกฟอง พระรามนิ้วศร ชื่อเหล่านี้แตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างทางความหมาย 6 มิติ คือ ท่าเดี่ยวที่ใช้ การรุก การรับ จุดปะทะ การพลิกแพลง และ ท่าเฉพาะเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไทย ชื่อท่าเดี่ยวมวยไทย และ ชื่อท่ามวยไทยเชิงซ้อนสะท้อนระบบการต่อสู้ของคนไทยที่แบ่งเป็น 3 ระบบย่อย คือ ระบบการใช้อวัยวะพื้นฐาน ระบบการออกอาวุธ และ ระบบกลมมวย นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวกับอาวุธ เช่น สอกดี สะท้อนการใช้อาวุธไม้หรือกระบอง เข่าตัดและเตะตัด สะท้อนการใช้ดาบและมีด สวนทวน ล้มขุนทวน และ ขุนศึกตีทวน สะท้อนการใช้ทวน ชื่อเหล่านี้ยังสะท้อนวิถีชีวิตของคนไทยที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ เช่น กวางเหลียวหลัง หนูไต่ราว อีกาน์กรัง วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เช่น การทำงานในท่า ฉวนทอดแห เกรกวาดลาน และ การกินในท่า ฟานลูกบวบ สับหัวมัจฉา สะท้อนวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น คลื่นกระทบฝั่ง และ สะท้อนวิถีชีวิตที่ผูกพันกับวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ เช่น หนุมานแหวกฟอง พระรามนิ้วศร นารายณ์บันเคียร หิริณูม้วนแผ่นดิน และ นางมณโฆนางแทน

This study aims to analyze the semantic components of terms referring to fighting techniques in Muay Thai which are divided into three categories : basic skills, single skills, and complex skills in Muay Thai, and to infer culturally significant cognitive systems of Thai people from the terminology of fighting techniques in Muay Thai.

The data used in this study was gathered from the information in books on Muay Thai techniques and interviewing informants who are Thai boxers and Muay Thai teachers in Naratrikul Camp and Nontaburi Muay Thai Center.

The results show that, firstly, there are five terms for basic skills of Muay Thai : *หมัด* 'fists', *ศอก* 'elbows', *เข่า* 'knees', *เตะ* 'kick' and *ถีบ* 'kick with sole'. These basic terms are differentiated by two dimensions of contrast : **body parts** and **sole of the foot**. Secondly, there are thirty names of single skills in Muay Thai : *หมัดตรง* 'straight punch', *หมัดค้ำ* 'defended punch', *หมัดเสย* 'uppercut', *หมัดฮุค* 'hook', *หมัดแย็บ* 'jab', *หมัดเหวี่ยงหลัง* 'reverse punch', *ศอกคี่* 'circular elbow', *ศอกตัด* 'side elbow', *ศอกงัด* 'straight uppercut elbow', *ศอกกลับ* 'reverse elbow', *ศอกสับ* 'downward elbow', *ศอกกระทุ้ง* 'backward elbow', *เข่าตรง* 'straight knee', *เข่าตัด* 'side knee', *เข่าเฉียง* 'diagonal knee', *เข่าโค้ง* 'slope knee', *เข่าลอย* 'flying knee', *เข่ายัน* 'double straight knee', *เข่าเค้ง* 'skipping knee', *เตะตรง* 'front kick', *เตะตัด* 'round kick', *เตะดีด* 'flicking kick', *เตะเฉียง* 'diagonal kick', *เตะพาด* 'downward kick', *เตะเหวี่ยงหลัง* 'spinning kick', *ถีบตรง* 'front kick with sole', *ถีบสูง* 'high pick kick with sole', *ถีบข้าง* 'side kick with sole', *ถีบหลัง* 'backward kick with sole' and *ถีบจิก* 'toe pick kick with sole'. The meanings of these names are differentiated by five dimensions of contrast : **body parts**, **sole of the foot**, **path**, **manner of body parts** and **methods**. Thirdly, there are eighty seven names of complex skills in Muay Thai, such as *หนุมานถวายแหวน* 'Hanuman offers a ring (to Sita)', *พระรามนำวศร* 'Rama pulls the arrow string', *นารายณ์บั่นเศียร* 'Narayana cuts the head', *กวางเหี่ยวหลัง* 'a deer looks back', *ญวนทอดแห* 'a Vietnamese throws a fishnet', *ผ่าลูกบวบ* 'Slicing a cucumber' and *คลื่นกระทบฝั่ง* 'The waves reach the shore'. These names are differentiated by six dimensions of contrast : **single skills**, **offensive fight**, **defensive fight**, **target**, **application**, and **tactics**.

The analysis of the names for fighting techniques in Muay Thai reflects the system of Thai ways of fighting, divided into three subsystems : body part system , weapons system and fighting tricks system. These names also reflect five aspects of Thai people's everyday life: weapons, animals, ways of living , natural phenomena, and the influence of Ramayana. For instance, *ศอกคี่* 'circular elbow' reflects the use of woods as a weapon, *กวางเหี่ยวหลัง* 'a deer looks back', reflects life concerning animals, *ญวนทอดแห* 'a Vietnamese throws a fishnet' and *ผ่าลูกบวบ* 'Slicing a cucumber' reflects ways of living, *คลื่นกระทบฝั่ง* 'The waves reach the shore' reflects natural phenomena, and *หนุมานถวายแหวน* 'Hanuman offers a ring (to Sita)', *พระรามนำวศร* 'Rama pulls the arrow string' and *นารายณ์บั่นเศียร* 'Narayana cuts the head' reflect the influence of Ramayana on Thai life.